

Intresserad? Välkommen att kontakta Fäbodbrukarna!



Föreningen Sveriges Fäbodbrukare
www.fabod.nu
info@fabod.nu



Gävleborgs Fäbodförening

Gävleborgs Fäbodförening
www.xfabodar.se
info@xfabodar.se



Dalarnas Fäbodbrukar förening
dalafabod@yahoo.se



Värmlands Säterbrukarförening
varmlandsbf@gmail.com

Det svenska fäbodbruket

- ett levande kulturarv och ett bruknings sätt för framtiden!

Det svenska fåbodbruket återfinns numera främst i de mellansvenska skogsbygderna och i det södra fjällområdet - Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län. Det finns aktiva fåbodbrukare även i Västernorrland och övre delarna av Norrland. Det exakta antalet fåbodbruk är inte klarlagt, men en bedömning är att det nu finns ungefär 250 levande fåboddar med djurhållning i någon form. Antalet fåboddar i bruk är nu mindre än en procent jämfört med vad som fanns på 1800-talet. Enbart i Dalarna fanns då uppemot 20 000 fåbodbruk.

Det svenska fåbodbruket hör samman med det väsentligt mer utbredda norska säterbruket i det kulturgeografiska klustret Skandinavisk Transhumance.

Med Transhumance menas en form av boskapsskötsel med säsongvis förflyttning av både folk och få, i syfte att kunna nyttja tillgängliga betesmarker längre bort, i skogen, i bergs- och fjällområden. En byggnad, fåbod, anläggs när det är för långt att gå dagligen mellan hembyn och betesmarkerna.

I Europa finns ytterligare tre regionala områden med sådan form av boskapsskötsel. Transhumance återfinns i alla världsdelar och sysselsätter globalt mer än 100 miljoner människor.

I Konventionen om Biologisk Mångfald, s.k. Riokonventionen, har Sverige åtagit sig att respektera, bevara och bibehålla sådana kunskaper, innovationer och sedvänjor hos urfolks- och lokala samhällen med traditionella livsätt som har betydelse för hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Åtagandena beskrivs i artiklarna 8j och 10c i konventionen och innebär att främja också nyttjandet av biologiska resurser i enlighet med traditionella och kulturella sedvänjor för bevarande och hållbart nyttjande av dessa resurser.

Kulturer och verksamheter som baserar sig på sådana traditionella kunskaper och livsätt återfinns över hela landet och omfattar bland annat kust- och skärgårdsfiskare, skärgårdsbönder, jord- och skogsbrukare, skogs- och fjällbönder, insjöfiskare, jägare och hemslöjdare samt samer och fåbodbrukare. Det svenska fåbodbruket vilar på traditionell kunskap och hållbart nyttjande av de extensiva betesresurserna i skog och fjäll.



fotograf: Ingrid Eide/INGRAFO.



I allmänhet förknippas fåbodbruk med levnadssätt från självhushållningens dagar. Många av dagens fåbodbrukare har fåbodbruket som del i sin näringsverksamhet och ser det som en resurseffektiv produktion. Ett sätt att ekologiskt hållbart, energieffektivt och med begränsade ekonomiska insatser framställa högkvalitativa livsmedel som mjölk, ost och smör samt det bästa naturbeteskött vi kan tänka oss.

Ett bevarat fåbodbruk är nödvändigt som betesresurs för många små djurhållande familj jordbruk med begränsad foderareal kring gården. Det finns också stora betesresurser, framförallt i de mellansvenska och norrländska skogs- och fjällbygderna. Där har man historiskt haft en mycket omfattande boskapsskötsel. Dessa betesresurser är idag knappt beskrivna och inte kartlagda som egentliga betesmarker, men skulle kunna bidra till ökad verksamhet, inkomster och arbetstillfällen i glesbygden.

Fåbodbruket och annat traditionellt nyttjande av naturliga fodermarker behövs för den biologiska mångfalden och för att bevara ett biologiskt kulturarv. Fåbodbruket kan bidra med en värdefull inhemsk livsmedelsproduktion med etiska, kvalitetsmässiga, kulturella och ekologiska mervärden.

Fåbodbruket är ett bra exempel på nyttan av ett kulturarv med levande lokal och traditionell kunskap. Så kan också det svenska kultur- och naturvårdsjordbruket på ett positivt sätt bidra till samhälls-ekonomi och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.